

België - Belgique
P.B.
2800 Mechelen I
8/6080

RIMNieuws

Nummer 84

Driemaandelijks tijdschrift - Afgiftekantoor Mechelen 1 -
V.U. Van den Bossche Peter, Auwegem vaart 110, 2800 Mechelen

Colofon

RIMNieuws is het driemaandelijks orgaan van Restauratie Integratie Mechelen v.z.w. ("RIM").

Teksten: RIM, Luc Croonen, Willy Van Duffel

Foto's: Wannes Vanderhoeven, Willy Van Duffel

Layout: Peter Van den Bossche

Abonnementen op RIMNieuws kunnen onderschreven worden door storting van €10,00 op rekening 320-4195088-05 van Restauratie Integratie Mechelen. Indien u €20 of meer betaalt krijgt u ook vier nummers van "Land in zicht", het tijdschrift van de Koninklijke Vereniging voor Natuur- en Stedenschoon.

Leden van RIM genieten tevens van een korting op het programma geleide wandelingen van Mechelenbinnenstebuiten.

Inlichtingen: RIM, p/a Peter Van den Bossche, Auwegem vaart 110 Mechelen

Email: info@rim.be

Bezoek ook de RIM website:

<http://www.rim.be>

Wet van 08/12/92 ter bescherming van de persoonlijke levenssfeer: de gegevens aangaande de RIM-leden zijn opgeslagen in het bestand beheerd door RIM v.z.w., en worden slechts gebruikt voor interne administratieve doeleinden. Het ledenbestand van RIM v.z.w. wordt niet aan derden medegedeeld. Als U wil kennis nemen van de gegevens over uw persoon in ons bestand, kan dit mits eenvoudige schriftelijke aanvraag (een kopie van uw identiteitskaart insluiten) aan RIM v.z.w., Dageraad straat 45, 2800 Mechelen. Indien zou blijken dat onze bestanden onjuiste gegevens bevatten, zullen deze op uw aanvraag worden aangepast.

Edito

Eindelijk is het daar, het RIMNieuws! Het was een tijdje geleden dat er nog een nummer was verschenen, een zaak waarvoor wij aan al onze trouwe leden deemoedig onze excuses moeten aanbieden.

De verspreiding van deze nieuwsbrief zal in de toekomst voor een aantal leden overigens veel vlotter (en milieuvriendelijker) verlopen gezien talrijke leden de voorkeur hebben uitgedrukt om het document onder elektronische vorm te ontvangen.

Niet dat RIM heel die tijd helemaal heeft stilgelegen: er is een blijvend activiteitsniveau geweest rond een aantal dossiers zoals de bescherming van de Colomakerk (waarover meer in dit nummer) en het nog steeds lopende Bruul-dossier waar wij reeds meermalen aandacht aan hebben besteed.

Dat RIM niet enkel aandacht heeft voor het "stenen" erfgoed was duidelijk op onze recente orgelwandeling, die op een grote publieke belangstelling mocht rekenen en die de wel heel bijzondere problematiek van dit type erfgoed in de belangstelling plaatste.

De vele facetten van het Mechels erfgoed blijven ons boeien, en we zullen ons er voortdurend voor blijven inzetten, enerzijds via het opvolgen van de geëigende dossiers, en anderzijds via de uitstralingsactiviteiten zoals ondermeer deze nieuwsbrief waarvan we stellig de frequentie terug op peil zullen brengen.

Wij blijven onze missie voor het erfgoed vervullen en rekenen dan ook in de toekomst op uw steun.

Peter Van den Bossche

Een deel van het orgel in de St-Katelijnekerk. Het laatste groot onderhoud van dit instrument dateert van rond 1965...

Orgeltrip-tiek verslag

Dat je voor een kerkorgel niet direct een verzekering tegen diefstal moet nemen, konden we al vermoeden maar dat er andere grote risico 's bestaan dat werd ons netjes uit de doeken gedaan op onze wandeling.

Op 17 oktober 2010 stonden een zestigtal RIM-leden op de Grote Markt klaar om nader kennis te maken met de orgels van Sint-Rombouts, Sint-Pieter en Sint-Katelijne. Daarvoor konden we beroep doen op onze Mechelse orgelisten Wannes Vanderhoeven en Joris Lejeune.

In ieder van de drie kerken legden zij ons uit dat ' what you see is not always what you get ' een eigen betekenis kreeg in orgelland. Het is niet omdat op de orgelkast een datum, zeg maar 1713, draagt dat het muziekinstrument zelf of de pijpen ook zo oud zijn.

Onze nieuwsgierigheid werd gewekt toen ons verteld werd dat er ook een mode bestaat in de klankkleur van muziekstukken. Indien men de centen bezat dan werd in het verleden een nieuw orgel geplaatst of het bestaande verbouwd om een ' modernere ' versie van bijv. Barokmuziek toe te laten. Op die manier werd het orgel van de Sint Pieterskerk een honderdtal jaren geleden vertimmerd.

In onze Sint-Romboutskathedraal had in 1958 reeds zulke faam dat hij het klaarspeelde om een volledig nieuw orgel (het huidige) te laten bouwen volgens zijn eigen instructies.

In iedere kerk kregen we beneden een inleiding waarna onze muzikanten een stukje *ten beste* gaven. Daarna mochten we de trappen op om van dichtbij al dat moois te bewonderen en te beluisteren. Impressionant is een mooi woord om de gevoelens te beschrijven die we telkens kre-

*Het totaal verwaarloosde orgel in de kapel van het voormalige
O.L.V.-gasthuis in de Keizerstraat*

gen bij ieder orgel.

In de Sint-Katelijnekerk kwam dan de aap uit de mouw. Wanneer we een auto kopen dan vinden we dat normaal dat er onderhoudskosten zijn en dat er een technische controle noodzakelijk is. In orgelland blijkt dat dikwijls een pijnpunt te zijn. Kerkfabrieken zijn al blij dat ze het kerkgebouw droog en verwarmd kunnen houden en dan is de staat van het orgel niet prioriteit. Wanneer dat gecombineerd word met minder kerkgangers en minder erediensten, dan dreigt het verval.

Het orgel van de Sint-Katelijnekerk doet voor haar leeftijd dapper haar best en heeft (nog) een heel fijne klank maar het heeft zelfs geen vaste orgelist meer. De orgelist is buiten muzikantist ook de man van de eerstelijns hulp.

Het werd ons duidelijk dat kerkorgels ' mooie dingen voor de mens ' zijn maar Wannes en Joris legden haarfijn uit dat er eerst en vooral meer belangstelling nodig is voor het muziekinstrument zelf en ten tweede meer bescherming en onderhoud om dit erfgoed voor ons en voor de volgende te bewaren.

Luc Croonen

De Colomakerk beschermd

Een kritische terugblik op een bewogen dossier

Terugblik

September 2008. Minister Van Mechelen (Open-Vld) beschermt de Colomakerk. Na 8 jaar leegstand kan eindelijk gedacht worden aan het behoud van de neogotische parochiekerk aan de Tervuursesteenweg. “We dienen nog deze maand een dossier in ter restauratie van de kerk”, verklaarde in november van vorig jaar schepen Greet Geypen (Open-Vld). En inderdaad, op 6 mei 2009 maakte Vlaams Minister van Monumentenzorg Dirk Van Mechelen 654.784 Euro vrij zodat de werken nog volgend jaar van start zouden kunnen gaan. De kerk kan een tweede leven beginnen als ontmoetingsplaats voor de parochie, voor de buurt, voor de Mechelaars en iedereen. De kerk krijgt naar verluidt een multifunctionele inrichting zodat ook een ruimer publiek toegang heeft tot het gebouw, weliswaar met behoud van het sacrale karakter van het gebouw. Ook de parochieraad is tevreden dat na jaren van leegstand eindelijk licht schijnt aan het einde van de tunnel. En dat die tunnel lang was en donker mag blijken uit deze korte maar kritische terugblik.

Instortingsgevaar

We schrijven januari 2000. Deskundigen stellen aantasting vast van het dakgebinte door boktorren en zwam. Ook de dakbedekking, het (mooie)tongewelf en dakgoten moeten aangepakt worden. Op zich allemaal niet zo erg, alle kerken in Vlaanderen hebben met dat soort problemen te maken. In 2001 wordt in samenspraak met het stadsbestuur beslist de kerk voor het publiek te sluiten en de eucharistievieringen voortaan te laten doorgaan in de naastgelegen zaal van

het “Kranske”. Het tongewelf zorgt voor kopbrekens, letterlijk dan met de kerkgangers die eronder zaten, zo wordt gesteld. Bovendien een tijdelijke oplossing, zo suggereerde men. Want moest de kerk wel blijven staan? Kon ze niet beter afgebroken worden en vervangen door een nieuwbouw? Plannen worden gesmeed.

Stevige kerk

De SCM voert in februari 2001 een bouwtechnisch onderzoek uit en stelt vast dat er helemaal geen reden tot paniek is. De kerk vertoont weliswaar enkele mankementen maar die kunnen relatief gemakkelijk verholpen worden. Ook experts van Monumentenwacht komen tot die bevinding. Professor Luc Verpoest, ingenieur-architect en deskundige op het vlak van laat 19e en 20ste eeuwse bouwkunst beveelt tenslotte het verder gebruik van de kerk aan. Het bouwvalligheidsverhaal, dat de afbraak van het monument moet legitimeren, krijgt meteen de doodsteek.

Diverse pistes

Stadsbestuur en bisdom hanteren ondertussen diverse pistes, gaande van de volledige afbraak en vervanging door een nieuwbouw tot afbraak van het schip doch met behoud van de toren, enz. Deze laatste optie, een ontwerp van Driesen, lijkt het in 2003 te zullen halen. Dat het monument daardoor herleid wordt tot een nietszeggende restant, ontstaat van zijn waardevolste component, blijkt bijzaak. Het bestuur kiest voor een soort pragmatische tussenoplossing. De toren, symbool bij uitstek, blijft staan. De rest gaat plat. Iedereen tevreden, zo denkt men. Op 25 februari 2003 wordt het ontwerp door het College van Burgemeester en Schepenen goedgekeurd. Het bisdom vindt het behoud van de toren maar niks en geeft dit ook zo te kennen aan het bestuur. En dus wordt op 9 maart 2003 een aangepast ontwerp zonder toren goedgekeurd. Een onbegrijpelijke

wending als men dan weet dat in 2000 nog een BPA werd goedgekeurd dat in het behoud van de kerk voorzag.

Monumentwaarde

Op 22 juli 2004 vraagt het stadsbestuur een stedenbouwkundig attest voor de constructie van een nieuw kerkgebouw. De beslissing moet echter genomen worden door de Vlaamse overheid. In oktober 2004 volgt een opsteker. De Koninklijke Commissie voor Monumenten en Landschappen erkent de monumentwaarde van de kerk en adviseert een beschermingsprocedure op te starten.

Rondvraag bij 3300 gezinnen

Het dossier sleept verder aan. De parochianen worden ongeduldig. Al jaren wachten zij op een beslissing en dus komen zij in mei 2005 op voor hun, overigens terechte, verzuchtingen onder de slogan "Gezocht: kerk". Dat zij dat doen aan de voet hun kerk, die smeekt om waardering en revalorisatie, is des te meer typerend voor de haast surrealistische situatie waarin men verzeild was geraakt.

Diverse instanties wezen immers ondertussen op het waardevolle karakter van het monument. Waardevol? roept de toenmalige CD&V schepen van openbare werken. "Verspilling van overheidsgeld, ja!" , citeert de ondertussen teruggetreden schepen. Het ziet er dus niet goed uit voor de parochiekerk. Temeer omdat volgens de toenmalige schepen "uit een rondvraag bij 3300 gezinnen bleek dat de meeste mensen voor een nieuwe kerk te vinden zijn", zo laat hij op 28 oktober 2004 optekenen in de krant. Consternatie alom. Want van die rondvraag heeft RIM nog nooit gehoord. En niet alleen RIM, maar ook de wijkbewoners zelf weten van niets. Er is helemaal geen rondvraag gebeurd. Hoogstens de mening gevraagd van enkele parochianen.

Maar dat die rondvraag een goed idee zou zijn stond buiten

iedere twijfel en dus doet RIM wat de schepen voor werkelijkheid hield. Een rondvraag. Bescheiden en niet wetenschappelijk, maar wel richtinggevend. Dus gaat RIM in september 2005 op pad en doet zelf een rondvraag. En wat blijkt? Niet minder dan 120 buurtbewoners reageren. De wijk is op het randje af razend om de sloopplannen. Zo blijkt duidelijk dat de afbraak van de kerk geen enkel draagvlak heeft bij de bevolking. In ons RIM Nieuws nr. 69 kunt u de resultaten van deze bevraging nog eens rustig nalezen.

RIM voelt zich gesterkt door de reacties en protesteert op 22 september 2005, samen met de buurtbewoners, op het pleintje voor de kerk tegen de afbraak. De publieke opinie kantelt ten gunste van het behoud van de parochiekerk, baken en symbool van de wijk. De legitimiteit van de sloopplannen is serieus aangetast. Een brief van RIM op 12 oktober 2005 aan het toenmalige stadsbestuur om de rondvraag op een meer methodologisch verantwoorde wijze over te doen, wordt door het bestuur niet beantwoord. Zelfs geen beleefdheidsbriefje. Men ziet de bui immers hangen. De buurtbewoners zouden op een overweldigende manier de afbraak van de hand wijzen. Zoveel is duidelijk en dat risico wil het stadsbestuur bijgevolg niet meer nemen. Ondertussen blijft echter de aanvraag tot sloop gehandhaafd. Een onwaarschijnlijke situatie.

Op afbraakkoers

De administratie werkt verder aan het sloopsценario. Minister Dirk Van Mechelen weigert in 2006 de bescherming van het gebouw en geeft vergunning tot de afbraak. Iedere moment kan voor het ergste worden gevreesd. Maar ondertussen komen de gemeenteraadsverkiezingen van 8 oktober 2006 eraan. Het stadsbestuur, tot dan nog voorstander van de afbraak, aarzelt en is intern verdeeld. Lang niet alle politici zijn het immers met

de afbraak eens en een politieke beslissing omtrent het dossier wordt naar 2007 verschoven, dus over de verkiezingen heen getild. Johan Timmermans (VLD) reageert als volgt: “We hebben akte genomen van de vergunning, maar een politieke beslissing komt er pas volgend jaar. Het zou niet opportuun zijn om zo’n belangrijke beslissing er nog rap, rapte gaan doorduwen. We hebben tenslotte vier jaar moeten wachten op de beslissing van de overheid. Er zijn heel veel gevoeligheden met het dossier gemoeid. De buurt hecht begrijpelijk heel veel waarde aan het monument en ook Restauratie Integratie Mechelen (RIM) verzet zich al jaren tegen een mogelijke afbraak”. In de pers maakt men gewag van “uitstel van executie”.

Inkeer

De gemeenteraadsverkiezingen zijn achter de rug. Het bestuur komt tot inkeer en vooral tot het besef dat de afbraak van de kerk niet langer meer kan gehandhaafd worden. Diverse schepenen komen nu openlijk op voor het behoud van het monument, zoals plaatselijke OpenVLD politica Greet Geypen, zelf historicus en buurtbewoner. Maar ook schepen Karel Geys (SPa) en burgemeester Somers (OpenVLD) nemen steeds duidelijker posities in ten voordele van het behoud van het monument. Het tij keert, de wind wordt gunstig. Op 12 oktober 2007 verleent Minister Van Mechelen bij besluit de voorlopige bescherming van de kerk. Binnen het jaar, september 2008, zou de definitieve volgen. In november 2008 dient het bestuur een restauratieaanvraag in die in mei 2009 wordt goedgekeurd. De kerk wordt omgebouwd tot een multifunctioneel gebouw met respect voor het sacrale karakter ervan. Ook de onmiddellijke omgeving wordt aangepakt, wat meteen maakt dat de buurt in zijn geheel wordt geherwaardeerd.

Bescheidenheid siert

Aan de positie van RIM in dit dossier moet niet getwijfeld worden. Van meet af aan begreep RIM dat er geen verantwoord alternatief was dan de instandhouding van de waardevolle Colomakerk. Dat kan evenwel niet van ons bestuur gezegd worden, zo blijkt uit bovenstaande summier reconstructie van het verhaal. Een verhaal waarin al te veel de afbraakretoriek domineerde en veel te weinig de revalorisatie en re-integratie van het gebouw centraal stond. Want herinnert u zich nog dat datzelfde bestuur nog tot enkele jaren geleden resoluut de afbraak verdedigde? Nou ja, resoluut is misschien wat overdreven. We hebben altijd al de indruk gehad dat bepaalde politici van ons bestuur niet echt enthousiast waren in die afbraakgedachte. Maar ja, besturen doe je met een coalitie. Dus moeten er compromissen gesloten worden, zo zit democratie nu eenmaal in mekaar. Ook al is dat compromis de vernietiging van een waardevol bouwwerk. Minister Van Mechelen zwaait nu de lof over de beschermde Colomakerk. Nochtans diezelfde Dirk Van Mechelen die enkele jaren geleden nog de afbraak vergunde. Lokale politici steken vandaag een pluim op. Fier claimen zij het behoud van de kerk als hun overwinning. We gunnen het hen allemaal, hoewel zij ooit over het lot van de kerk anders dachten.

Gebrek aan overleg

Maar goed, tot daar aan toe. Een stad besturen is niet altijd even gemakkelijk. Daar komt dikwijls een deftige portie "eierenlopen" aan te pas. RIM beseft maar al te best dat het bestuur geregeld voor moeilijke beslissingen wordt geplaatst. Beslissingen die tijd vragen en overleg. Maar precies op het vlak van overleg hadden we niet echt het gevoel dat dit de sterkste zijde was van het bestuur. Mogen we terzijde even herinneren aan het feit dat zelfs de wijkraad

Tervuursesteenweg, toch een overlegorgaan bij uitstek, nauwelijks betrokken werd.

Terugblik "Groen Waterke"

Het dossier doet me trouwens even terugdenken aan dat van "het Groen Waterke", tien jaar geleden. Meer bepaald de geplande afbraak van de panden Wollemarkt 17-21. Ook daar streed RIM met hand en tand voor het behoud van het unieke stadsgezicht. Met alle rechtsmiddelen werd verzet aangetekend tegen de door het bisdom geplande afbraak van de beeldbepalende belle-époque huizen aan de linkerzijde. Een strijd die gewonnen werd bij Arrest van de Raad van State op 28 januari 1998. De kerkfabriek St. Rumoldus was boos op RIM. Maar jaren later kaapte men de eerste prijs weg voor de restauratie van het gebouw. Misschien zien we elkaar dus terug op de receptie die ter ere van de gerestaureerde Colomakerk wordt gehouden en waar een gelijkaardige trofee staat te schitteren. Dan heffen we het glas. Op de kerk, haar parochianen en de wijk Tervuursesteenweg. En op allen die bijdroegen tot het behoud van dit mooie monument, dus ook leden van het huidige stadsbestuur.

Als dingen fout beginnen te gaan

De kerk is gered en krijgt opnieuw kansen. De wijkbewoners, niet in de laatste plaats, de parochianen, verdienen het. Jarenlang wachtten zij op een ontmoetingsplaats in gebed en bezinning. Jarenlang moesten zij de verwarde verhalen aanhoren van levengevaarlijke dakgebinten, een haast instortende kerk, een glazen piramide of een verweesd achterblijvende toren. Jarenlang hoopten zij op betere tijden. Ondertussen werden sommigen van hen aangevoerd en opgevoerd (herinnert u zich nog het kleuterklasje?) om toch maar zo snel mogelijk de afbraak te forceren. Niet netjes naar ons bescheiden oordeel. Maar goed, het weze alle-

maal en iedereen vergeven. Een bepaalde strekking binnen ons bestuur propageerde jarenlang de vernietiging van een waardevol gebouw als de Colomakerk. We zeggen dus niet 'het bestuur', in zijn algemeenheid. Het dossier verdient enige nuance. De mensen die nu op hun websites de lof zwaaien over de restauratie van de kerk, zijn ook diegenen die terughoudend waren en sceptisch bleven toen er nog van afbraak sprake was. We zijn hen dan ook erkentelijk, want bij het keren van het tij namen zij het dossier in handen en gaven het de enige goede bestemming. Die van de restauratie en re-integratie. Bewust of onbewust deden zij eer aan de wijze woorden van Roger Babson: "Als de dingen fout beginnen te gaan, ga dan niet met ze mee".

.Willy Van Duffel

De Loretteklooster site

Enkele beschouwingen bij het restauratieproject vanuit een omgevingsperspectief.

Meer dan 20 jaar stond het gebouwencomplex in het hartje van de stad te verkommeren, doelloos te vervallen. We hebben het over het Loretteklooster in de driehoek Begijnenstraat, Drabstraat en Melaan. Menig Mechelaar heeft er zich aan blauw geërgerd. De verloederde site woog zwaar op het onveiligheidsgevoel van de mensen die er langs liepen op hun weg van de kathedraal naar de Vismarkt of veelvuldig schalks achterom keken in de nauwte van de Drabstraat. Wandelaars keken elkaar argwanend aan, bedachtzaam voor een potentiële belager. Heel wat mensen vermeden deze straten, zeker 's avonds en 's nachts. Door verlies van de sociale functie gingen niet alleen de gebouwen zelf ten onder maar meteen ook de hele buurt.

Begijnenstraat en Drabstraat zijn nochtans belangrijke wegen in het centrum. Zij verbinden drie belangrijke locaties binnen het oude stadswefsel rechtstreeks met elkaar; Melaan, Vismarkt en kathedraal. Vooral voor de zwakke weggebruiker zijn deze straten van heel groot belang. Voor fietsers en voetgangers zijn het immers snelle verbindingen. Deze straten zijn dus een wezenlijk onderdeel van het radiaalconcentrische patroon dat zo eigen is voor onze middeleeuwse steden. Jarenlang liepen de mensen evenwel een ommetje langs de Ijzerenleen als ze aan hun herbergbezoekje op de Wollemarkt een verlengstukje wilden breien op de gezellige Vismarkt. Het groezelige bioscoopje van

destijds in de Begijnenstraat, berucht om de pikante filmpjes 'aus Tirol', en dito figuren die er rond hingen bevestigden alleen maar het twijfelachtige imago van de buurt.

We schrijven nu medio 2010 en veel is ondertussen ten goede veranderd. De Drie Peerdekens in de Begijnenstraat werd gerestaureerd en kreeg opnieuw een hotelfunctie. Kunstencentrum Nona zorgt voor enige avondactiviteit en een eetcafé zag zijn kans op het einde van de doodlopende steeg in het nummer 28. De separate voorhofjes van de rijhuizen 44 tot 28 zorgen voor een fleurige touch, het ene al wat mooier dan het andere. Het 17e eeuwse Hof van Santerre met Barokke poort werd gerestaureerd en enkele dienstencentra hebben een ingang langs de Begijnenstraat. Het overwegend neogotische complex van het Loretteklooster werd omgevormd tot exclusieve woonstek. Enkele tientallen kloosterlofts en kapelwoningen wachten nu op geïnteresseerde en vooral goed beslagen gegadigden. Nieuwe woonentiteiten werden gecreëerd waaronder de 'Sigarenfabriek' in het nummer 11 en de 'residentie 't Spijker' van het nummer 33 tot 43a. Zonde dat deze laatstgenoemde functionele nieuwbouw werd afgewerkt met een banale donkerbruine gevelsteen waardoor dat gedeelte van de smalle straat bij gebrek aan licht een sombere indruk krijgt als je in de richting van de Vismarkt wandelt. Gelukkig maakt de gezandstraalde gevel van het Loretteklooster aan de overzijde van de straat veel goed.

In de Drabstraat staan nu massieve gevelsteigers. 't Sweert, voorheen een samengesteld en voornaam burgerhuis met rijkelijke vertrekken (voormalig tehuis voor oude dames), wordt volgens de projectontwikkelaar terug in al zijn pracht hersteld. Hopelijk is het niet te laat voor de waardevolle dakconstructie van de oude diephuizen die aan weer en wind blootgesteld waren, ook tijdens de restauratiefase.

Voorts worden achter de straatgevel nieuwe woonunits opgetrokken en zal eind 2010 de restauratie beëindigd worden van het 'Hooghuys' op de hoek met de Melaan. In dat laatste pand komen kantoren en 2 wooneenheden. Het overwegend 16e eeuwse gebouw (wellicht reeds vroeger een middeleeuws pakhuis aan het water) staat al leeg sedert 1985 en werd sterk aangetast door verval en onverstandige aanpassingswerken toen het nog deel uitmaakte van het schoolcomplex. Als we kijken naar de ligging en de bereikbaarheid van de site kan deze gerust een toplocatie genoemd worden. Dat daarbij gemikt wordt op kopers met een hogere sociaaleconomische status is verantwoord rekening houdende met het gegeven dat in de binnenstad een gezonde sociale mix moet nagestreefd worden.

Met het herwinnen van de sociale functies van de gebouwen veert de hele buurt op en wordt ze niet langer meer gemedend. Vooral de komst van woonentiteiten is van belang. Een woonunit vervult de sociale rol voor de volle 100 procent. Een handelspand of dienstengebouw daarentegen hoogstens voor 25 à 30 procent. Het versterken van de sociale controle op straatniveau is daarbij heel erg belangrijk. Neem nu de Drabstraat met haar typische gebogen tracé. De combinatie van die vorm en de beperkte breedte van de straat hebben tot gevolg dat sommige wandelaars, zeker in de donkere uurtjes, er geen al te best gevoel hebben op hun weg tussen de Vismarkt en de Melaan. Het herstellen van 'social eyes' in de Drabstraat, met ramen op straatniveau en een intensievere voetgangersstroom, is dus van groot belang. Samen met het wegwerken van het Broken Windows effect door restauratie en renovatie vormt het op gang brengen van de sociale controle immers de basis van een leefbare buurt. En dat doet men best door de gebouwen opnieuw een functie te geven binnen het sociale weefsel en door de publieke ruimte te onderwerpen aan de

controlerende blik van de bewoners en straatgebruikers. Woonentiteiten op straatniveau zijn dus heel geschikt om dat doel te bereiken. Wat we al te vaak in het verleden zagen was dat nieuwe gebouwen werden opgetrokken op een hoog blind sokkel waarachter dienstruimtes schuilgingen, zoals garages en stapelplaatsen. Het straatniveau was immers dermate aangetast door vervuiling, verloedering en vandalisme, dat men de kwetsbare woonunits pas vanaf een hoger niveau bouwde. Zo werd bijgevolg de negatieve invloed van ontbrekende social eyes alleen maar versterkt.

Jane Jacobs, een Amerikaanse planologe, schreef erover in haar boek "The death and life of great American cities" (1961) op een heel begrijpelijke en aanschouwelijke manier. Heel vroeg in de ochtend staan mensen op om naar hun werk te gaan. Even later moeten de kinderen naar school en openen winkels hun deuren. 's Middags verlaten bedienden de kantoren om wat verderop iets te gaan eten. En 's avonds keren de mensen terug naar hun woningen. In de verlaten uurtjes neemt de georganiseerde controle het over van de spontane. De politie patrouilleert en verleent dan, zij het in een slechts ondergeschikte orde, "eyes on the street". Tot zich even later eenzelfde cyclus van spontane sociale controle op gang trekt.

Het Loretteklooster project is dus van heel groot belang voor de buurt. Met de nadruk op woonentiteiten wordt een stadskanker omgevormd tot een zuurstofinfuus welke een motor kan worden die de buurtdynamiek op gang houdt en de levensvatbaarheid van dat deel van de binnenstad herstelt. Maar dan moet men wel omzichtig omspringen met de randvoorwaarden die de woonkwaliteit bepalen. Zo herinneren we ons het protest van de bewoners uit die buurt tegen het Maanrock geweld dat voor ernstige geluidsoverlast zorgde en een quasi onbereikbaarheid van hun

woonst meebracht. Ook de private eigenaars van de panden in de Begijnenstraat dragen verantwoordelijkheid. Het onderhoud laat nog vaak te wensen over en de leegstand is nog niet weggewerkt. De gezondmaking van de historische stadskern is een gedeelde verantwoordelijkheid van de overheid én de private eigenaars. De overheid stimuleert en reguleert terwijl het private initiatief realiseert. Het Loretteklooster, het Hooghuys en 't Sweert zijn ons inziens waardevolle projecten die dit gezonde samenspel concretiseren.

Natuurlijk gaan achter deze initiatieven heel wat economische belangen schuil. De projectontwikkelaar en diverse aannemers streven winst na. Op hun schouders rust dan ook een zware maatschappelijke verantwoordelijkheid. Het aanwezige erfgoed dient met respect te worden behandeld en de archeologische diensten moeten voldoende tijd en ruimte krijgen om hun waardevolle werk te kunnen doen. Hopelijk wordt, met het historische kader in het achterhoofd, zorgvuldig nagedacht over de keuze van de gebruikte materialen bij de restauratie en herbestemming van 't Sweert en 't Hooghuys. In dat geval wordt het een mooi project dat op een duurzame manier de buurt revaloreert in al haar aspecten.

Willy Van Duffel

Mechelenbinnenstebuiten 2011

In 2011 zal Mechelenbinnenstebuiten vzw zijn naam alle eer aandoen. Deze zomer gaan we onze stad van binnen en van buiten bewonderen.

- Hoe is het gesteld met de achtergevels van onze mooie huizen en gezellige cafeetjes?
- Kan iedereen zich situeren wanneer je de daken vanuit de hoogte bekijkt?
- Zijn er alleen nog maar kruipkelders of zijn er schatten onder de grond?
- En de binnenkant van onze gebouwen, zijn die 'om over naar huis te schrijven'?

Hou volgende data reeds vrij voor onze wandelingen.

- De binnenkant van Mechelen: zon 14/08/11 om 14 u en woe 17/08/11 om 19 u
- De achterkant van Mechelen: zon 21/08/11 om 14 u en woe 24/08/11 om 19 u
- De onderkant van Mechelen: zon 28/08/11 om 14 u en woe 31/08/11 om 19 u
- De bovenkant van Mechelen: zon 04/09/11 om 14 u en woe 07/09/11 om 19 u

Heb je één van onze generatie-zomerwandelingen van 2010 gemist dan is er geen nood, we hernemen ze op volgende dagen:

- Kinderen baas: zon 29/05/2011 om 14 u
- Oud of out?: zon 26/06/2011 om 14 u
- Mannen!: zon 31/07/2011 om 14 u
- Vrouwen in Mechelen, een noodzakelijk kwaad?: zon 25/09/2011 om 14 u

Verdere informatie volgt maar hou ook onze website in het oog:

www.mechelenbinnenstebuiten.be

Inhoudstafel RIMNieuws 84

Editio	3
Orgeltrip-tiek verslag	5
De Colomakerk beschermd	9
De Loretteklooster site	21
Mechelenbinnenstebuiten 2011	27

Doelstellingen RIM v.z.w.

RIM v.z.w. (Restauratie Integratie Mechelen) is een vereniging die bekommerd is om de toestand van het Mechels roerend en onroerend cultureel erfgoed.

Omdat zij vindt dat dit erfgoed niet altijd juist gewaardeerd wordt, moet er iets gedaan worden om de situatie te verbeteren.

RIM v.z.w. zal vooral aandacht hebben voor het architecturale en stedenbouwkundige patrimonium in groot Mechelen zonder daarom ander cultureel erfgoed uit te sluiten.

RIM v.z.w. wil sensibiliseren om waardevolle oude panden in stand te houden, te restaureren en te integreren. Integreren betekent ervoor zorgen dat een oud gebouw weer nuttig gebruikt wordt, weer meespeelt in de omgeving en zichzelf zo beschermt tegen verwaarlozing.

RIM v.z.w. wil niet gaan werken naast bestaande organisaties en initiatieven: het wil veeleer een gespreksforum worden, een uitwisselingsplatform bieden. Dit is absoluut nodig wil er een geloofwaardige en gecoördineerde aanpak komen.

RIM v.z.w. wil zowel het grote publiek sensibiliseren als de eigenaars van waardevolle gebouwen en de overheid. Concreet wil zij het grote publiek benaderen met een regelmatig verschijnende nieuwsbrief. Er worden contacten gezocht met eigenaars, overheid en geïnteresseerde organisaties.